

VERTAALD DOOR ...

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Carolien Steenberg

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Mijn recentste grote vertaalprobleem laat zich het best omschrijven als ‘één doorlopend vertaalrisico’. In *Grand frère* (2017, vertaald als *Broer*) van de jonge Franse auteur Mahir Guven zijn twee broers uit de Parijse banlieue aan het woord. De straattaal die zij bezigen – een mengmoes van de talen om hen heen met het ritme van de rap – moest ik in een geloofwaardig Nederlands equivalent omzetten.

Broer werkt als Uber-chauffeur en klaagt: “Taxi, c’est un métier de chien où l’on gagne pas un rond, et en plus les gens demandent d’être sympa, le Beur et l’argent du Beur, wallah.” *Le Beur et l’argent du Beur* is een ludieke verbastering van de uitdrukking *vouloir le beurre et l’argent du beurre*, die iets betekent als ‘het onderste uit de kan willen’. Het woord *Beur* is straattaal en verwijst naar een tweedegeneratie-immigrant van Arabische afkomst. Ik moest, kortom, een in betekenis corresponderende uitdrukking vinden, waarin ik dan ook nog de ietwat denigrerende knipoog naar het begrip ‘buitenlander’ kon verwerken.

Hoe hebt u het opgelost?

Na veel puzzelen heb ik de uitdrukking kunnen vertalen, maar is de verwijzing naar de Arabier verloren gegaan. Ter compensatie heb ik de uiting zo spreektaalig mogelijk gehouden: “Taxichauffeur is een hondenbaan waarmee je geen fuck verdient en dan verwachten de mensen ook nog dat je aardig bent. Gevalletje dubbeltje op de eerste rang, wallah.”

De denigrerende connotatie van ‘buitenlander’ heb ik op een andere plek dan in de brontaal dan weer explicieter aangezet. Zo heb ik *ratons de bitume* (‘straatratten’) vertaald als ‘getint straattuig’. Waar effecten op micro-niveau van deze uitdagende taalvariant die de Parijse straattaal is, soms onvermijdelijk sneuvelen, kunnen ze op een andere plaats wel weer worden ingezet.

Carolien Steenberg (1974) studeerde aan het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken te Antwerpen en vertaalt al zo’n twintig jaar (voornamelijk fictie) uit het Frans en Italiaans. Daarnaast is ze werkzaam als NT2-docent.

